

Tipikus adóhatósági kérdések, általunk megfogalmazott válaszok

A hazai vállalkozások adóhatósági ellenőrzése során kiemelt figyelmet kap az innovációs járulék felhasználása. Ennek a magunk részéről kezdetben nagyon örültünk, mert remény mutatkozott arra, hogy a törvény hibáinak a felismerése nyomán egyrészt esély teremődik ezen hibák és hiányosságok korrigálására, másrészt az ezen a területen is kétségtelenül meglévő visszaélések is megszűnnek. Így a valódi és értékteremtő innováció számára maradnak fenn azok a források, amelyek egy része korábban a szabályozatlanságból adódóan nem megfelelő módon használdott el.

Miután cégünknel a különböző mértékadó kutató helyek részéről is elismerten érdemi k+f munka folyik, ezért bízunk abban, hogy a törvényi szabályozás hiányosságainak a megszüntetésével, az adóhatósági szigor növekedésével a hazai innováció ügye végre normális kerékvágásba kerül.

Ezzel szemben minden várakozásunkat messze alulmúló fejlemények következtek be. 2012-től a törvényi változások eredménye, hogy az innovációs járulékot az azt megtermelő gazdálkodó szervezetek adók módjára befizetni kötelezettek, így határozatlan időre megtörtént a felhasználhatóság befagyasztása. Az adóhatósági ellenőrzések általunk is megtapasztalt gyakorlata pedig megítélésem szerint többet árt a hazai innováció ügyének, mint amennyi haszon valaha is származhat a rövid távú költségvetési szemlélet alapján történő előzetes és utólagos begyűjtéséből.

Az ügyfeleinknél, üzleti partnereinknél és a cégünknel megtartott adóhatósági ellenőrzések kapcsán meg kellett tapasztaljuk, hogy milyen károkat okoz az, ha hozzá nem értő emberek, nem a valóság, hanem csupán csak a papírokon szereplő „tények” önkényes értelmezésével kívánnak fontos kérdésekben ítéletet mondani.

Az adóhatóság a vizsgálataiban során lényegében szinte azonos típusú kérdésekkel igyekszik a vállalkozások innovációs járuléka felhasználásának jogosultságát ellenőrizni. Cégünk ezen kérdéssor általánosított formában történő megfogalmazásával és a rájuk adható válaszok megjelentetésével segítséget kíván adni mindazon ügyfelei számára, akiktől sok esetben több évre visszamenőlegesen olyan információkat kérnek, amelyekre rendkívül nehéz jó válaszokat adni, s több kérdés létjogosultsága is okkal kérdőjelezhető meg. Az adóhatóság által szokásosan feltett kérdések:

1. Hogyan kerültek kapcsolatba a Megbízott szervezettel?

A cégünk alvállalkozói tevékenysége mellett megvalósult kutatás-fejlesztés során nagy valószínűséggel a Direct-Line Kft., mint a projekt majdani alvállalkozója kereste meg először a Megbízását kiadó gazdasági társaságokat. Így a kapcsolat és a szerződés a k+f megbízás fogadására jogosultsággal rendelkező non-profit szervezettel ezt követően jött létre. A non-profit szervezet a megbízásban a törvényi előírásokkal összhangban a fővállalkozó szerepét látta el. Cégünk viszonylag nagy létszámú projekt menedzserekből álló csoportot hozott létre annak érdekében, hogy az egyes korábbi években elindított k+f munkákhoz partnereket, megbízásokat, s ezen keresztül forrásokat gyűjtsön. Ez a szervező munka azt a célt szolgálta, hogy nagyobb jelentőségű, valódi célokat kitűző, hasznosítható eredményeket ígérő kutatásokra nyíljon lehetőség, a hazánkban jellemzően előforduló egymástól elszigetelten bonyolított, szétaprózott projektek helyett.

A magunk részéről joggal merül fel a kérdés, hogy egy adóhatósági vizsgálat szempontjából milyen célja és értelme van egy ilyen kérdés megválaszolásának, s abból milyen jogi relevanciával bíró következtetés levonására van lehetőség?

2. A vizsgált cég részéről ki és kivel tartotta a kapcsolatot a Megbízottnál?

Tekintettel arra, hogy minden k+f megbízáshoz esetünkben több dokumentum, így szerződések, azok mellékletei, esetleges szerződésmódosítások, jegyzőkönyvek, haladás jelentések, emlékeztetők, és más ugyancsak nem kötelező számadású bizonylatok készültek, így az ezeket aláírók és a bennük felsorolt személyek az iratok alapján egyértelműen megállapíthatók. Sok ügyfelünk esetében igaz, hogy a nevesített kollégákon felül másokkal is szükség volt valamilyen szintű kapcsolattartásra, de ezeket más üzleti konstrukcióhoz hasonló módon értelemszerűen nem dokumentálták, mert azt nem is tartották fontosnak.

A kutatás-fejlesztési projekt operatív lebonyolítását a Direct-Line Kft. végezte a fővállalkozó irányításával, de szakmai ügyekben többnyire közvetlenül a Direct-Line Kft. és Megbízó között zajlott a kapcsolat tartás. A Direct-Line Kft. projekt menedzsere és vélhetően a munkákat ténylegesen elvégző szakemberekkel találkozhattak ügyfeink, akiknek a neve a szerződés 1.sz. mellékletében általában felsorolásra is került.

3. Milyen tartalmú tanulmányt rendelt meg a vizsgált cég?

Ebből a kérdésből derül ki igazán az a szemlélet, amely az adóhatóságnál a kutatás-fejlesztéshez kötődik. Természetesen ügyfeink egyike sem tanulmányt rendelt meg. Nem a tanulmány elkészítésére, hanem a témakiírásban megfogalmazott kutatás-fejlesztési munka elvégzésére szerződtek. Cégünk ezzel a kérdéssel kapcsolatos álláspontja részletesen kifejtésre kerül az alábbi linken (<http://www.dldh.hu/cegunkrol/letoltheto-anyagok/innovacio/tajekoztatok>) található ARS poetica címet viselő írásunkban. A k+f tevékenység cégünk által alkalmazott lebonyolítási rendjének törvényes és célszerű módját az ugyancsak itt megtalálható Nemzetgazdasági Minisztériumi állás foglalás is megerősíti.

Az ügyfeink által megrendelt K+F téma leírását minden esetben a k+f szerződés 1.sz. melléklete tartalmazza.

4. Miért volt szükség a vizsgált kutatások elvégzésére?

A megbízók, mielőtt megrendelésüket feladták volna, több szakmai megbeszélés során megismert eredményeink alapján döntöttek úgy, hogy a több előzménnyel bíró k+f projekthez csatlakoznak. A kutatás célját a szerződés 1.sz. mellékletében található témakiírás foglalja össze, amely a törvényi szabályozással tökéletesen összhangban szabályozza szerzői és minden más anyagi jogokkal összefüggő kérdéseket is.

A k+f megbízás kiadása mögött a dolog természetéből fakadóan számos motiváció húzódik meg, amelyeket sok esetben a személyi változások okán sem tudnak a megbízók több évre visszamenőlegesen rekonstruálni.

A leggyakoribb ok a k+f szolgáltatás megrendelésére az volt, hogy a megcélzott eredmények üzleti hasznosítása valamifajta üzleti előny ígéretét adta megbízónál. A cégeknek pedig törvényes lehetőségük volt arra, hogy a saját innovációs járulékat, olyan maguk által is fontosnak ítélt témára költsék, amelynek sikeres befejezése esetén az eredmények hasznosítására valamely területen valóban sor is kerülhet. Ezt számukra nem csak maga a szerződés garantálta, hanem az is, hogy még a szerződés megkötése előtt mind a megbízott non-profit szervezetet, mind pedig annak alvállalkozóját, a Direct-Line Kft.-t kompetens, jól felkészült, valódi k+f munkát végző társaságokként ismerhették meg. A megbízás tárgyát képező témakörökben már előzetesen

rendelkezésre álltak olyan részeredmények, amelyek a megbízott non-profit szervezetnél, illetve a Direct-Line Kft.-nél folyó munkákat is, valamint a már meglévő referenciáikat is megismerhetővé tették.

5. A Megrendelő közreműködött-e, illetve nyújtott-e valamilyen segítséget a kutatások elvégzéséhez? Ha igen, személy szerint ki, milyen gyakorisággal és milyen formában?

A megbízóink többsége a munkavégzéshez szükséges adatokat, megfelelő segítségeket megadta. Az ezzel kapcsolatos részleteket azonban többnyire nem vezettek nyilvántartást. Csak mellékesen jegyezzük meg, hogy ezt számukra nem is írják elő a jogszabályok.

A kutatások értelemszerűen nem maguknál a megbízóknál folytak, ők legfeljebb egyes kísérletek számára biztosítottak lehetőséget, amennyiben erre náluk jobb feltételek álltak rendelkezésre, mint a fővállalkozónál vagy a Direct-Line Kft.-nél.

6. Nevezze meg név szerint, hogy ki(k) végezte a kutatásokat!

A Megbízott fővállalkozó feladata volt a k+f munkák szervezése, irányítása és ellenőrzése. A szerződés szerinti tevékenység végzése során így nem is a megbízók hatáskörébe tartozott, hogy ki, mikor, és milyen kutatási tevékenységet végez. Egyáltalán nem életszerű ilyen kérdésre a konkrét kutatási projektek esetében válaszolni. Egy vállalkezési típusú tevékenység analógiája alapján ez olyan, mintha a megrendelőnek tudnia kellene azt, hogy számára mely személyekből álló stáb gyártotta le, vagy építette be az általa megrendelt berendezést.

7. Van -e tudomása róla, hogy Megbízott a kutatások elvégzéséhez alvállalkozókat vett igénybe? Amennyiben igen, kérem nevezze meg azokat!

A k+f szerződésekben a megbízók többnyire alvállalkozók bevonását lehetővé tették. Cégünket, a Direct-Line Kft.-t alvállalkozói minőségben megbízóink mindegyike biztosan ismeri, hiszen mindvégig velük volt közvetlen kapcsolatban.

8. Mikor és konkrétan milyen formában, hogyan történt a teljesítés (pl. írásbeli dokumentáció, prezentáció stb.)? A haladási jelentések milyen kutatás-fejlesztési munka elvégzését dokumentálják? Rendelkeznek-e egyéb dokumentációval ami igazolja, milyen kutatás-fejlesztés teljesült?

A teljesítés a haladás jelentésben felsorolt tevékenységek elvégzésével történt.

A kutatás-fejlesztési tevékenység végzése során sok „munkaközi dokumentum” születik a kutatást végzőknél és megbízóknál egyaránt. Ezek többsége azonban nem kerül megőrzésre, hiszen az ügyfelek számára sem a „papír”, hanem az elvégzett munka a fontos.

A K+F munkák elvégzéséről szóló dokumentumok készítésére, tartalmi és formai követelményeire, átadására és megőrzésére vonatkozóan nem rendelkeznek a jogszabályok. Sem a k+f munkát elvégző, sem pedig az azt megrendelő társaságok számára nincsenek a dokumentációs rendre vonatkozó előírások, kötelező érvényű iránymutatások. Még ha lennének is a készítésére vonatkozóan ilyen előírások, miután ezek nem számviteli bizonylatok, azokat a megbízók többsége nem őrzi meg, a több év múltán lefolytatott adóhatósági vizsgálatoknál már nem tudja bemutatni. Ügyfeleink mindegyike joggal ítéli meg úgy, hogy megfelelő jogszabályi előírások híján a számukra

fővállalkozóink által átadott „Haladás jelentések” megfelelőnek és elegendőnek tekinthetők a ténylegesen elvégzett munka igazolására.

A munkavégzés során természetesen történtek egyeztetések személyesen, telefonon és írásban, de ezeket többnyire nem szokás tárolni.

9. Hogyan és mikor történt a pénzügyi teljesítés?

A pénzügyi teljesítés mindig számla alapján, banki átutalással történt.

A banki terhelési értesítések vagy az elszámolási betétszámlák erre vonatkozóan teljes körű információkat adnak.

10. Hogyan érvényesültek, mikortól és mire használták fel a kutatás eredményeit?

Úgy ítéljük meg, hogy ezek a NAV ellenőrzésen túlmutató, az Adóhatóság hatáskörét és szakmai kompetenciáját messze meghaladó kérdések. Azért gondoljuk ezt, mert az ügyfeleink többségénél sem állnak rendelkezésre ezekre a kérdésekre kimerítő válaszok.

A kutatás eredményeinek cégspecifikus felhasználására egy vállalkezési szerződés keretein belül nyíltna lehetősége megrendelőinknek, mert az már többnyire nem kutatás-fejlesztési tevékenység.

Megrendelőink egy része jelenleg nincs abban a helyzetben, hogy a k+f munka eredményeinek a hasznosításával foglalkozzon, de elmondásuk szerint a későbbiekben ők is fontolóra veszik. A jobb anyagi lehetőségekkel bíró cégek vállalkezési szerződés keretében az idej évben is folytatják velünk a korábban megkezdett k+f projektet. A megbízók egy harmadik csoportjánál pedig a vállalati fejlesztések titkos és bizalmas jellegére tekintettel nincsen információnk a hasznosítás módjáról.

Cégünk folyamatosan küldi ki meghívásait a különböző k+f témájú konferenciákra, így ügyfeleinknek alkalma van figyelemmel kísérni a nálunk folyó munkát, ugyanis valamennyi témakörben az innovációs törvény kedvezőnek nem nevezhető változásai ellenére is tovább zajlanak a kutatások. A konferenciák prezentációk is fenn vannak a cégünk honlapján. Amennyiben az adóhatóságot valóban érdeklik a szakmaspecifikus kérdések, úgy azok megválaszolására mindenkor állunk szíves rendelkezésére az érdeklődőknek.

11. A Kutatási jelentés első oldalán feltüntetésre került, hogy „Minden jog fenntartva. A Direct-Line Kft. tulajdonát képező tanulmányt, illetve annak részeit felhasználni, másolni, terjeszteni, csak a szerző, illetve tulajdonos írásbeli engedélyével lehet.” Kaptak-e Önök bármiféle engedélyt a felhasználásra, illetve hogyan valósul meg az idézett kikötés?

Ügyfeleink többségének nincs szüksége semmilyen engedélyre, hiszen a szerződés 1.sz. Melléklete alapján „Megrendelőt megilleti a munka során kifejlesztett technológia alkalmazása.” Ebből következően a jogaikat nem sérti, sőt többnyire természetesnek tekinti, hogy „Az elvégzett kutató-fejlesztő munka eredményének szerzői, továbbá minden hasznosítással kapcsolatos joga a Direct-Line Kft-nél marad.” (1.sz.melléklet) A megbízók a legritkább esetben kívánnak a meglévő sikeres tevékenységükkel ugyan összefüggő, de attól némiképp különböző működési területekre áttérni.

12. Hogyan történt a teljesítés (pl. írásbeli dokumentáció, prezentáció stb.)? Amennyiben prezentáció formájában, kérem nevezze meg az előadó személyét, a prezentáció helyét, idejét!

A k+f munka teljesítése a haladás jelentésben felsorolt tevékenységek elvégzésével történik. Az

általunk meghirdetett témakörökben folyamatosan zajlanak ma is a kutatások. A mindenkori készütségi szintnek megfelelő helyzetet a megrendelőnél, vagy a cégünknel megtartott konferenciák, szakmai napok segítségével ismertetjük. A konferenciák programja nyilvános, azokat nem csak a cégünk, hanem számos más szervezet honlapja is népszerűsíti. A konferenciák szakmai programja, az előadók személye szintén nyilvános, ezek a hivatkozott honlapokról letölthetők.

13. A tanulmányban tett-e javaslatot a fővállalkozó arra, hogy mi módon tudja megbízó hasznosítani a kutatások eredményét?

Igen, részben már a szerződés megkötése előtt, részben a tanulmányban, de többnyire inkább a konzultációk során.

14. Tudomása szerint kezdeményeztek-e szabadalmi eljárást a kutatások során?

Cégünk a kutató-fejlesztő munka eredményének a szabadalmaztatását mindig az adott téma jellege és előrehaladott volta függvényében végzi el. Fő szabály, hogy a szabadalmaztatásra csak akkor kerülhet sor, amikor a hazai hasznosítás kellően megalapozott, a potenciális érdeklődőknek jobban megéri a szabadalom alapját képező megoldást a hasznosítás jogosultjától megvásárolni, mint a fejlesztés befejezésével a szabadalmat megkerülni.

15. A kutatási jelentésben szereplő kutatással milyen típusú kutatás-fejlesztést valósítottak meg (alapkutatás, ipari vagy alkalmazott kutatás, kísérleti fejlesztés)?

Ezt elég nehéz egyetlen kategóriába besorolni, remélhetőleg ezért is nem fogalmazódott meg jogszabályi követelményként. Az innovációs törvény mindhárom formát kedvezményezi, így a besorolásnak különösebben értelme sincsen. A k+f témáink mindegyike egyszerre tartalmaz mozzanatokat és elemeket mindhárom típusú tevékenységből.

16. Hogyan valósítottak meg K+F tevékenységet az Önök megbízásából végzett kutatások, a kutatás során milyen új tudásanyag jött létre?

A megbízóink többsége éppen azért bízott meg külső szakembereket (kutatókat) a K+F tevékenység elvégzésével, mert ilyen jellegű ismeretekkel nem rendelkeznek. Ennek a munkának az új ismeretek vonatkozásában két nagy csoportja van. Az egyik csoportba tartoznak azok az új ismeretek, amelyek a megbízó számára hoztak több tekintetben újat. Ezek azonban ugyan a kutatás-fejlesztés eredményeként fogalmazódtak meg, de tudományos értelemben nem tekinthetők új ismereteknek. A kutatás-fejlesztés szempontjából tekintve az új ismereteket, azok sokkal inkább a k+f munkát végzőknél halmozódtak fel, mint megbízónál. Ezeknek az új ismereteknek a tartalmi kérdései és a hasznosítása is elsősorban ott merül fel problémaként. Annál is inkább igaz ez, mert a k+f munka ilyen új ismeretek megszületését csak megcélozhatja, de nem feltétlenül tudja garantálni.

A fenti kérdések eredeti formájukban sokszor jobban hasonlítanak egy rendőrségi kihallgatási jegyzőkönyv kérdéseihez, mint egy adóhatósági ellenőrizés elvárható formájához.

A k+f munka gyakorlati tapasztalatokon nyugvó ismeretéből fakadóan sokkal célszerűbbnek látnánk olyan kérdések megválaszolását kérni a gazdálkodó szervezetektől, amelyek nem kriminalizálják őket, hanem a dolog érdemére kérdeznak rá és utólag is jól megválaszolhatók.

Az általunk javasolt kérdések:

Mi indokolta a k+f megbízás kiadását?

Miért a szerződött szolgáltatót és szolgáltatást választotta?

A megrendelésben foglaltak teljesültek-e?

Az elvégzett k+f munka a cég számára hasznosítható eredménnyel zárult-e?

Ha igen, hogyan hasznosult?

Ha nem, mi ennek az oka?

Dunaharaszti, 2012.06.22.

DIRECT-LINE KFT.
Kutatás-Fejlesztés üzletág